

KIRJALLINEN KYSYMYS 710/2014 vp

Varhaiskasvatustalain säätäminen kuluvan vaalikauden aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Jo vuonna 1999 sosiaali- ja terveysministeriön varhaiskasvatustyöryhmän muistiossa (1999:4) esitettiin, että 1.4.1973 voimaan tulleet lasten päivähoitolaista annettu laki ja asetus tulisi kokonaisuudessaan uudistaa. Työryhmä esitti tuolloin, että tulisi säätää laki lasten päivähoitolaista ja varhaiskasvatuksesta. Työryhmä totesi, että sääntely ei vastaa asiallisesti eikä lakiteknisesti tämän päivän käytäntöjä.

Vuonna 2001 yli sata kansanedustaja allekirjoitti toimenpideohjeen (TPA 261/2001 vp), jossa vaadittiin työryhmän asettamista valmistelemaan varhaiskasvatustalainsäädännön kokonaisuudistusta. Olin itse tämän toimenpideohjeen ensimmäinen allekirjoittaja.

Tämän jälkeen päivähoitolain uudistaminen varhaiskasvatustalain on ollut kirjattuna hallitusohjelmissa vuosina 2003—2006, 2007—2010 ja 2011—2014. Kuluvaa vaalikautta on jäljellä puoli vuotta. Edelleenkin meillä ei ole hallituksen esitystä varhaiskasvatustalain eikä selvää tulevaisuuden kuvaa siitä, miltä haluamme varhaiskasvatustalain näytävän tulevaisuudessa.

Valtion ensi vuoden talousarvioesityksen opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokka esiteltiin eduskunnalle 17.9.2014. Talousarvioesityksessä ei ole varattu määrärahoja varhaiskasvatustalain kehittämiseen. Myönteistä esityksessä on kuitenkin siinä asetettu tavoite, että vuoteen 2020 mennessä 95 % 4-vuotiaista lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen.

Tämä tavoite on hyvä, vaikka ei kovin kunnianhimoinen verrattuna esimerkiksi muihin

Pohjoismaihin, joissa jo nyt lähes 100 % yli kolmivuotiaista lapsista on pedagogisen varhaiskasvatustalain piirissä. Ensi vuoden valtion talousarvioesityksessä on laskettu, että vuonna 2015 päivähoitoon osallistuu vain noin 700 lasta enemmän kuin vuonna 2014. Näyttää siis siltä, että varhaiskasvatustalain osallistuvien lasten määrän kasvua ei todellisuudessa tavoitella tai toivota.

Vuoden 2015 valtion talousarvioesityksessä on määritetty Opetushallitukselle tehtäväksi valmistella varhaiskasvatustalain suunnitelman perusteet. Tämä on myös hyvä mutta haastava tavoite Opetushallitustalain kohdistuvien säästötoimenpiteiden takia.

Terveystalain ja hyvinvoinnin talain THL:n 12.9.2014 julkaiseman "Lapsiperheiden hyvinvointi 2014" -raportin mukaan korkeammin koulutettujen vanhempien lapset ovat useammin hoivossa päiväkodissa verrattuna vähemmän koulutettujen vanhempien lapsiin. Näin siis koulutettujen vanhempien lapset osallistuvat useammin päiväkotien tuottamaan pedagogiseen varhaiskasvatustalain. Tämä tosiasia ei tue koulutuksellisesti tasa-arvolle asetettuja tavoitteita. Euroopan unioni on omissa kannanotoissaan nimenomaan esittänyt ratkaisuksi huono-osaisuuden kierteen katkaisemiseksi mm. sitä, että vanhempien tietoisuutta varhaiskasvatustalain vaikuttavuudesta tulee lisätä.

Varhaiskasvatustalain valmisteleva työryhmä asetettiin joulukuussa 2012. Kyseinen työryhmä jätti mietintönsä maaliskuussa 2014. Työryhmän

mietintöön jätettiin 10 eriävää mielipidettä. Työryhmän mietinnöstä järjestetyllä lausuntokierroksella lausuntoja antoi noin 100 eri tahoa. Useimmissa lausunnoissa todettiin, että esitys on hyvä pohja jatkotyölle.

Pääministeri Aleksanteri Stubb in hallitusohjelmassa todetaan, että varhaiskasvatust lain valmistelua jatketaan suunnitellusti.

Uuden varhaiskasvatust lain säätämisen ongelmallisuutta on perusteltu taloudellisella tilanteella. Lain uudistaminen voitaisiin kuitenkin aloittaa pienemmät kustannusvaikutukset käsittävillä toimenpiteillä. Uudistamisen ensimmäisessä vaiheessa voitaisiin tämentää varhaiskasvatust lain tavoitteita nykyistä tavoitteellisemmiksi sekä selkiyttää varhaiskasvatust lain ja päivä hoidon välistä eroa käsitteitä tarkentamalla. Lisäksi voitaisiin selkiyttää henkilöstön tehtäviä ja vastuualueita. Tällaiset uudistukset olisivat ensisijassa toiminnallisia uudistuksia eivätkä vaatisi

suuria taloudellisia panostuksia. Lainsäädännön uudistus tulee käynnistää, jotta varhaiskasvatust alle annetaan sen ansaitsema rooli kasvatus- ja koulutusjärjestelmässä. Laadukas varhaiskasvatus on parhaita välineitä koulupudokkaiden vähentämiseen ja syrjäytymisen ennalta ehkäisemiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Milloin hallitus aikoo tuoda eduskunnalle esityksensä varhaiskasvatust laiksi ja

tuleeko esitys sisältämään esityksen kokonaan uudesta varhaiskasvatust laista vai esityksen nykyisen lainsäädännön osittaisuudistuksesta?

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2014

Raija Vahasalo /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Raija Vahasalon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 710/2014 vp:

Milloin hallitus aikoo tuoda eduskunnalle esityksensä varhaiskasvatuslaiksi ja

tuleeko esitys sisältämään esityksen kokonaan uudesta varhaiskasvatuslaista vai esityksen nykyisen lainsäädännön osittaisuudistuksesta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa 22.6.2011 todettiin, että säädetään laki varhaiskasvatuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 7.12.2012 työryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisesti päivähoitoa koskevat säädösehdotukset. Työryhmä luovutti raporttinsa ministeriölle 21.3.2014 (Kohti varhaiskasvatuslakia. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:11). Työryhmän esitys oli lausunto-kierroksella 15.4.—27.5.2014. Pyydettyjä lausuntoja annettiin 77 (sisältää kuuden aluehallintoviraston lausunnot) ja muita lausuntoja 26 eli

yhteensä lausuntoja saatiin 103 kappaletta. Lausunnoista on laadittu yhteenveto, joka on opetus- ja kulttuuriministeriön nettisivuilla. Työryhmän esityksiin jätettiin kymmenen eriävää mielipidettä. Myös lausunnoissa mielipiteet työryhmän esityksistä ovat ristiriitaisia.

Työryhmän esitys ei vastaa hallituksen esitystä muodoltaan eikä laajuudeltaan ja sen jatko-työstäminen edellyttää jatkovalmistelua muun muassa ohjausjärjestelmän ja yksityisen päivähoiton osalta. Varhaiskasvatusta koskevien säännösten kokonaisuudistuksella on tarkoitus ajanmukaistaa päivähoitoa koskeva lainsäädäntö kokonaisuudessaan. Päivähoidon hallinnollinen siirto 1.1.2013 toteutui ainoastaan ministeriötasolla ja siirron lainsäädännölliset ratkaisut oli tarkoitettu väliaikaiseksi.

Varhaiskasvatusta koskevien säännösten uudistamiselle ei kuitenkaan ole osoitettu määrärahaa vuoden 2015 talousarvioesityksessä eikä kehitys- ja vuosille 2015—2018. Pääministeri Alexander Stubbin hallituksen ohjelmassa 24.6.2014 todetaan, että varhaiskasvatuslain valmistelua jatketaan suunnitelmallisesti. Varhaiskasvatuslain valmistelua jatketaan opetus- ja kulttuuriministeriössä hallituksen linjausten mukaisesti. Kaikki tällä vaalikaudella eduskunnalle jätettävät hallituksen esitykset tulee antaa 4.12.2014 mennessä.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 2014

Opetus- ja viestintäministeri Krista Kiuru

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 710/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Raija Vahasalo /saml:

När tänker regeringen överlämna sin proposition till riksdagen med förslag till lag om småbarnspedagogik och

kommer propositionen att innehålla förslag till en helt ny lag om småbarnspedagogik eller förslag till en partiell reform av den nuvarande lagstiftningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram av den 22 juni 2011 konstaterades att en lag som gäller småbarnsfostran ska stiftas. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 7 december 2012 en arbetsgrupp för att se över lagstiftningsförslagen inom dagvården i enlighet med regeringsprogrammet. Arbetsgruppen överlämnade sin rapport till ministeriet den 21 mars 2014 (Mot en lagstiftning inom småbarnspedagogik. En rapport från arbetsgruppen för en översyn av lagstiftningen inom småbarnspedagogik. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2014:11). Arbetsgruppens förslag var ute på remiss under tiden 15 april–27 maj 2014. Det lämnades in 77 begärda yttranden (inklusive yttranden från de

sex regionförvaltningsverken) och 26 övriga yttranden, dvs. totalt inkom 103 yttranden. Ett sammandrag av yttrandena finns på undervisnings- och kulturministeriets webbsida. I arbetsgruppens förslag ingår tio avvikande meningar. Även i remissyttrandena är åsikterna om arbetsgruppens förslag motstridiga.

Till sin form och sin omfattning fyller arbetsgruppens förslag inte de krav som ställs på en regeringsproposition och en fortsatt bearbetning av förslaget förutsätter fortsatt beredning bl.a. i fråga om styrsystemet och den privata dagvården. Syftet med totalreformen av lagstiftningen inom småbarnspedagogiken är att modernisera lagstiftningen om dagvården i sin helhet. Den administrativa överföringen av dagvården den 1 januari 2013 genomfördes endast på ministerienivå och lagstiftningslösningarna för överföringen var avsedda att vara tillfälliga.

Anslag för en reform av lagstiftningen inom småbarnspedagogiken har dock inte anvisats i budgetpropositionen för år 2015 och inte heller i ramarna för statsfinanserna för åren 2015–2018. I statsminister Alexander Stubbs regeringsprogram av den 24 juni 2014 konstateras att beredningen av en lag om småbarnspedagogik fortsätter som planerat. Beredningen av lagen om småbarnspedagogiken fortsätter vid undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med regeringens riktlinjer. Alla regeringspropositioner som ska lämnas till riksdagen under denna valperiod ska överlämnas senast den 4 december 2014.

Helsingfors den 8 oktober 2014

Undervisnings- och kommunikationsminister Krista Kiuru